



BrainSTARS

Evaluatie van de toepassing van BrainSTARS in
een kleinschalige pilot

Drs. Rianne Gijzen
Drs. Marjan Hurkmans
Postbus 8228, 3503 RE Utrecht
Telefoon: (030) 789 2459, e-mail: r.gijzen@vilans.nl
Website: www.vilans.nl

Utrecht, maart 2012





Inhoudsopgave

Achtergrond	3
Deelnemers	4
Methode	5
Achtergrond gezinnen en kinderen	6
Kenmerken van de kinderen	6
Beoordeling NAH	6
Kenmerken van de gezinnen	7
De hulpvragen	7
Achtergrond inzet BrainSTARS	8
Zorgaanbieders	8
Gezinsbehandeling/-begeleiding	8
Aanpak	8
De gebruikte methodieken en tools	9
Evaluatie toepassing BrainSTARS	10
Kwantitatieve evaluatie ouders	11
Kwantitatieve evaluatie gezinsbegeleiders	11
Kwalitatieve evaluatie ouders	13
Kwalitatieve evaluatie gezinsbegeleiders	15
Samenvatting	19
Conclusie	20
Bijlage 1: Formulier beginsituatie pilot BrainSTARS	21
Bijlage 2: Evaluatieformulier pilot BrainSTARS, versie voor professionals	24
Bijlage 3: Evaluatieformulier pilot BrainSTARS, Versie voor ouders en andere betrokkenen	29

Achtergrond

In 2008 is Vilans in samenwerking met zestien zorgaanbieders gestart met een project gericht op de verbetering van de begeleiding en behandeling van gezinnen met een kind met niet-aangeboren hersenletsel (NAH). Doel van het project is de ontwikkeling van een NAH-specifiek ondersteuningsaanbod voor gezinnen. In het kader van het project zijn onder meer een Richtlijn en een Toolkit ontwikkeld waarin de verzamelde expertise is neergelegd. Veertien zorgaanbieders hebben deze producten in 2010 en 2011 toegepast in 42 gezinnen met een thuiswonend kind met NAH. Uit evaluatie van de geboden begeleiding en behandeling blijkt dat de informatiebehoefte een veel voorkomende hulpvraag is onder ouders. Eén van de ouders gaf aan:

“Kennis over wat NAH precies is, daar kom je écht verder mee. Nu hebben we door vallen en opstaan onder de knie gekregen hoe we met het NAH moeten omgaan. Zou niet zo moeten zijn.”

BrainSTARS, een educatief programma voor kinderen met NAH en hun opvoeders en leerkrachten, is een veelbelovend hulpmiddel om tegemoet te komen aan deze informatiebehoefte. Het programma is ontwikkeld in Colorado (USA) door Jeanne Dise-Lewis en bestaat uit een handboek en een interventie. Het handboek is vertaald in het Nederlands. Doel van BrainSTARS is het op een praktische en toegankelijke manier informeren over NAH en de gevolgen ervan. BrainSTARS beoogt inzicht te geven in de leer- en gedragsproblematiek waar kinderen met NAH mee te maken krijgen en geeft handvatten voor gedragsanalyse en interventies. Doel is om de juiste balans te vinden tussen de krachten en zwakheden van het kind, en de verwachtingen en support van de omgeving.

In Colorado wordt BrainSTARS ingezet door drie bijeenkomsten met de betrokkenen te organiseren over een periode van vier maanden, met een tweeledige doelstelling: 1) het creëren van een ‘NAH ouders-school team’, en 2) het bekend maken van de betrokkenen met het BrainSTARS-handboek, zodat ze in staat en gemotiveerd zijn om het te gebruiken als bron voor het uitvoeren van interventies.

Om in kaart te brengen in hoeverre BrainSTARS bruikbaar en van toegevoegde waarde is voor ouders, onderwijsgevend en andere betrokkenen in Nederland, hebben we van september tot en met december 2011 een kleinschalige pilot uitgevoerd. Gedurende vier maanden hebben Heliomare, Pluryn, Siza en Zozijn BrainSTARS toegepast in de begeleiding van elf gezinnen met een kind met NAH.

De zorgaanbieders hadden optimale vrijheid bij de toepassing van het BrainSTARS-handboek, zodat een variatie in aanpak ontstond en brede ervaring opgedaan werd. Uitgangspunt was de vraag van het gezin en het kind. Er zijn geen eisen gesteld aan de omgeving waar het kind woont: zowel thuiswonende kinderen als kinderen in een woonvorm of revalidatie konden meedoen. Bovendien was het mogelijk dat de nadruk lag op gebruik van BrainSTARS in het onderwijs. Afsproken is dat de gezinsbegeleider als initiatiefnemer de regierol op zich nam, bij voorkeur onder supervisie van een gedragskundige.

Het voorliggende rapport bevat de evaluatie van de toepassing van BrainSTARS in elf gezinnen. Allereerst treft u een overzicht van de deelnemende zorgaanbieders en een beschrijving van de wijze waarop de evaluatie van de toepassing van BrainSTARS heeft plaatsgevonden. Daarna volgt een beschrijving van de achtergrond van de deelnemende gezinnen en kinderen. Vervolgens wordt ingegaan op de evaluatie van de toepassing van BrainSTARS vanuit het perspectief van ouders en gezinsbegeleiders. Ten slotte vindt u een samenvatting van de evaluatie en een conclusie.



Deelnemers

De aan deze pilot deelnemende zorgaanbieders zijn:

Heliomare
Noord-Holland

Pluryn
Gelderland, Noordoost-Brabant en Noord-Limburg

Siza
Gelderland

Zozijn (Op Pad)
Gelderland, Overijssel, een deel van Noord-Brabant en Noord-Limburg



Methode

In dit document wordt een evaluatie gepresenteerd van de toepassing van het BrainSTARS-handboek in elf gezinnen. Als in het vervolg van dit rapport wordt gesproken over BrainSTARS, dan wordt het BrainSTARS-handboek bedoeld.

Ten behoeve van de monitoring, beschrijving en evaluatie van de toepassing van BrainSTARS, heeft Vilans in samenspraak met de professionals (gedragsdeskundigen en ambulante begeleiders), een aantal formulieren ontwikkeld:

- 1) *Formulier Beginsituatie pilot BrainSTARS (zie bijlage 1)*
Met behulp van dit formulier hebben de gezinsbegeleiders voor elk kind gegevens aangeleverd bij aanvang van de toepassing van BrainSTARS.
- 2) *Evaluatieformulier pilot BrainSTARS, versie voor professionals (zie bijlage 2)*
Na de toepassing van BrainSTARS gedurende vier maanden hebben de gezinsbegeleiders de toepassing bij het betreffende kind en gezin geëvalueerd middels het invullen van dit evaluatieformulier.
- 3) *Evaluatieformulier pilot BrainSTARS, versie voor ouders en andere betrokkenen (zie bijlage 3)*
Na de toepassing van BrainSTARS gedurende vier maanden hebben de ouders en/of andere betrokkenen, zoals de leerkracht of begeleider op de woonvorm, de toepassing geëvalueerd middels het invullen van dit evaluatieformulier.

Achtergrond gezinnen en kinderen

Allereerst wordt hieronder een overzicht gegeven van kenmerken van de deelnemende kinderen en jongeren met NAH en de gezinnen, op basis van informatie die de gezinsbegeleiders hebben aangeleverd via het Formulier Beginsituatie en het Evaluatieformulier/versie voor professionals. Het Formulier Beginsituatie is voor 11 gezinnen ingevuld; het Evaluatieformulier/versie voor professionals is voor 9 gezinnen ingevuld. Bij twee gezinnen zijn geen evaluatieformulieren ingevuld, omdat de duur en frequentie van de behandeling/begeleiding te beperkt waren voor evaluatie en de evaluatie belemmerd werd door onverwachte veranderingen en problemen.

Kenmerken van de kinderen

De leeftijd van de kinderen en jongeren met NAH bij aanvang van de gezinsbegeleiding/-behandeling varieert van 7 tot 18 jaar. De gemiddelde leeftijd is 12.6 ($SD = 3.5$).

De groep kinderen en jongeren bestaat uit 8 jongens (72.7%) en 3 meisjes (27.3%).

Tabel 1 geeft een overzicht van de ernst en de oorzaak van het hersenletsel van de 11 kinderen en jongeren.

Tabel 1. Ernst en oorzaak van het hersenletsel

		Frequentie	Percentage
Ernst	Licht	0	0
	Matig	2	18.2
	Ernstig	4	36.4
	Onbekend	5	45.5
Oorzaak	Ongeval in huis	1	9.1
	Verkeersongeval	1	9.1
	Ziekte van de hersenen (hersentumor, CVA, ontsteking)	6	54.5
	Anders (ongeval elders, bijna-verdrinking)	3	27.3

Beoordeling NAH

Tabel 2 geeft een overzicht van de professionals door wie het NAH bij de kinderen en jongeren (mede) is beoordeeld.

Tabel 2. Beoordeling NAH

	Frequentie	Percentage
Huisarts	0	0
Spoedeisende hulp ziekenhuis	0	0
Spoedeisende hulp ziekenhuis gevolgd door 24 uur opname	2	18.2
Langere opname ziekenhuis	5	45.5
Anders (revalidatiearts, neuroloog)	2	18.2
Onbekend	1	9.1

Kenmerken van de gezinnen

Tabel 3 geeft een overzicht van de samenstelling en achtergrond van de gezinnen.

Tabel 3. Gezinsamenstelling

		Frequentie	Percentage
Ouders	Tweeoudergezin	8	72.7
	Eenoudergezin	2	18.2
	Anders	1	9.1
Kinderen	Eén kind	1	9.1
	Twee kinderen	6	54.5
	Drie kinderen	3	27.3
	Vijf kinderen	1	9.1

De hulpvragen

Volgens rapportage van de gezinsbegeleiders en gedragsdeskundigen zijn de meest voorkomende hulpvragen van de ouders gericht op:

1) Informatie over NAH:

Ouders van acht gezinnen hebben behoefte aan informatie over NAH. Daarnaast is er behoefte aan psycho-educatie voor de leerkrachten op school.

“Moeder heeft behoefte aan kennis en inzicht over NAH om daarmee succeservaringen en zelfvertrouwen bij haar kind te vergroten”

2) Advies:

Ouders van acht gezinnen hebben behoefte aan advies en handvatten in de omgang met de gevolgen van het letsel voor het gedrag van het kind met NAH, zoals boosheid en ontremd eetgedrag, en voor de broers en zussen.

“Leer mij omgaan met mijn 'veranderde' kind”

3) Verwerking en acceptatie van verlies:

Ouders van drie gezinnen hebben behoefte aan begeleiding voor zichzelf en/of hun kind bij het verwerkings- en acceptatieproces.

“Ik heb een ander kind gekregen, het is wel mijn kind, maar ik moet opnieuw van hem leren houden”

Andere minder frequent voorkomende hulpvragen zijn hulp bij de aanvraag van een logeerindicatie, hulp bij het zoeken van passend onderwijs, het opzetten van een eenduidige benadering in beide woonsituaties en het bevorderen van zelfstandigheid.

Achtergrond inzet BrainSTARS

Zorgaanbieders

Tabel 4 geeft een overzicht van de verdeling van de gezinnen over de verschillende zorgaanbieders.

Tabel 4. Verdeling van de gezinnen over de zorgaanbieders

	Frequentie	Percentage
Heliomare	3	27.3
Pluryn	3	27.3
Siza	2	18.2
Zozijn (Op Pad)	3	27.2
Totaal	11	100

Bij twee gezinnen van Heliomare is de toepassing van BrainSTARS nog niet geëvalueerd omdat de duur en frequentie van de behandeling/begeleiding te beperkt waren en er sprake was van onverwachte veranderingen en problemen.

Vijf van de elf gezinnen hebben ook deelgenomen aan het project Gezinsondersteuning van Vilans.

Gezinsbehandeling/-begeleiding

BrainSTARS is ingezet als tool in de behandeling en/of begeleiding van 11 gezinnen. Kenmerkend voor deze behandeling/begeleiding is dat het doorgaans plaatsvond in de alledaagse realiteit van het gezin: een ambulante begeleider kwam bij het gezin thuis. Dit gold niet voor de kinderen en jongeren die op een woongroep leven.

Tabel 5 geeft een overzicht van de frequentie van de gezinsbehandeling/-begeleiding bij de gezinnen waar BrainSTARS is toegepast.

Tabel 5. Frequentie van de gezinsbehandeling/-begeleiding

	Frequentie	Percentage
Dagelijks	1	9.1
Eén keer per week	5	45.5
Eén keer per twee weken	4	36.4
Eén keer per vier weken	1	9.1

Aanpak

In tabel 6 is weergegeven welke personen betrokken waren bij de toepassing van BrainSTARS:

Tabel 6. Betrokkenen bij het gebruik van BrainSTARS

	Frequentie
Alleen het gezin	1
Gezin en school	4
Gezin, grootouder(s) en school	2
Woongroep en school	1
Gezin, woongroep en school	1

De gezinsbegeleiders zijn bij de betrokkenen gestart met een introductie en uitleg over BrainSTARS. Bij een aantal gezinnen is BrainSTARS als naslagwerk



achtergelaten in het gezin; bij andere gezinnen is aan het gezin zelf geen map aangereikt, omdat de begeleider de inschatting heeft gemaakt dat de map te veel leeswerk bevatte voor de betreffende gezinnen en het achterlaten van de map het risico op overvraging met zich meebracht. Bij de gezinnen bij wie de map is achtergelaten, heeft het ene gezin het als een prettig naslagwerk ervaren, terwijl het voor het andere gezin niet haalbaar was om BrainSTARS te gebruiken in de huidige vorm. Bij de gezinnen bij wie geen map is achtergelaten, zijn onderdelen van de map losbladig achtergelaten en/of per begeleidingsmoment gebruikt, passend bij de situatie. De gezinsbegeleiders hebben veelal samen met de betrokkenen concreet bekeken welk (probleem)gedrag en welke adviezen van toepassing zijn op het kind of de jongere. Tevens is veelal gezamenlijk bekeken hoe de adviezen toe te passen zijn. Een aantal begeleiders hebben een of meerdere keren een gezamenlijke bijeenkomst georganiseerd met de betrokkenen, zoals de ouder(s), de leerkracht, de contactpersoon van de woongroep, de gezinsbegeleider en de gedragsdeskundige.

De gebruikte methodieken en tools

De gezinsbegeleiders hebben BrainSTARS toegepast naast andere methodieken en tools: competentiegericht werken, intensieve orthopedagogische gezinsbehandeling (IOG), oplossingsgericht werken, gezinstaxatie, sterkte-zwakte analyse, algemene dagelijkse routine (ADR) en ABC-analyse. Geen van de gezinsbegeleiders geeft aan dat BrainSTARS niet goed aansluit bij de andere gebruikte methodieken en tools. Wel geeft één begeleider aan dat de integratie van BrainSTARS in andere methodieken en tools moeilijk is. Verschillende begeleiders geven aan dat BrainSTARS met name waardevol is als methodiek of tool voor psycho-educatie.

Kwantitatieve evaluatie ouders

Ter evaluatie van het gebruik van BrainSTARS zijn aan ouders en andere betrokkenen zeven stellingen voorgelegd:

- 1) Wij hebben goede en bruikbare informatie over het hersenletsel en de gevolgen ervan gekregen.
- 2) Ik vond de gezinsbegeleider deskundig ten aanzien van hersenletsel en het omgaan met de gevolgen ervan.
- 3) Wij hebben door het gebruik van Brainstars antwoord gekregen op de hulpvraag.
- 4) We ervaren nu meer rust, hoop en steun.
- 5) Brainstars kan een waardevolle rol vervullen in de begeleiding van gezinnen met een kind met NAH.
- 6) Voor zover wij het gelezen hebben, vinden wij Brainstars goed leesbaar, bruikbaar en toegankelijk voor ouders.
- 7) Brainstars sluit voldoende aan bij de Nederlandse situatie (het boek is vertaald uit het Amerikaans).

Ouders is gevraagd een antwoord te geven op een schaal van 1 tot 5:

- 1 = helemaal oneens
- 2 = enigszins oneens
- 3 = niet eens, niet oneens
- 4 = grotendeels mee eens
- 5 = helemaal mee eens

Tabel 7 geeft een overzicht van de beoordeling gegeven door de ouders. Van zeven ouders is een evaluatieformulier ontvangen; het is onduidelijk waarom van de andere twee ouders geen evaluatieformulier is ontvangen. Eén ouder heeft geen antwoord gegeven op de stellingen. In de evaluatie zijn de formulieren van de andere betrokkenen niet meegenomen, omdat slechts twee andere betrokkenen een evaluatieformulier hebben ingevuld.

Tabel 7. Evaluatie ouders toepassing BrainSTARS

	Aantal gezinnen	Minimum	Maximum	Gemiddelde
1) Kwaliteit informatie	6	3	5	4.17
2) Deskundigheid begeleider	6	4	5	4.33
3) Antwoord op hulpvraag	6	2	4	3.17
4) Rust, hoop en steun	6	3	5	4.33
5) Waardevol in begeleiding gezinnen	6	4	5	4.50
6) Leesbaar, bruikbaar en toegankelijk voor ouders	6	3	5	4.33
7) Voldoende aansluiting op Nederlandse situatie	6	2	5	3.67



We zien dat de gemiddelde beoordeling van ouders op de verschillende uitkomsten ongeveer uitkomt op 'grotendeels mee eens'. Een uitzondering hierop vormt de stelling 'Wij hebben door het gebruik van BrainSTARS antwoord gekregen op de hulpvraag'. Op deze stelling resulteren de antwoorden van ouders in de laagste gemiddelde score, indicatief voor 'niet eens/niet oneens'. De antwoorden van ouders resulteren in de hoogste score op de stelling 'Brainstars kan een waardevolle rol vervullen in de begeleiding van gezinnen met een kind met NAH', indicatief voor grotendeels mee eens/helemaal mee eens. De grootste spreiding van antwoorden is zichtbaar op de stelling 'Brainstars sluit voldoende aan bij de Nederlandse situatie'. De ouder die het enigszins oneens is met deze stelling, geeft aan dat uitgegaan wordt van wenselijke situaties, die in de praktijk nogal verschillen van de realiteit. De ouders die het helemaal eens is met de stelling, geeft aan dat BrainSTARS prima vertaald is.

Kwantitatieve evaluatie gezinsbegeleiders

Ter beoordeling van de toepassing van BrainSTARS zijn tien stellingen voorgelegd aan de gezinsbegeleiders, welke op een vijfpuntsschaal zijn beantwoord:

- 1 = helemaal oneens
- 2 = enigszins oneens
- 3 = niet eens, niet oneens
- 4 = grotendeels mee eens
- 5 = helemaal mee eens

- 1) Het gezin heeft door het gebruik van Brainstars goede en bruikbare informatie over het hersenletsel en de gevolgen ervan.
- 2) Het gebruik van Brainstars draagt bij aan de deskundigheid van de gezinsbegeleider ten aanzien van hersenletsel en het omgaan met de gevolgen ervan.
- 3) Door het gebruik van Brainstars is waar nodig de juiste aanvullende deskundigheid tijdig ingeschakeld.
- 4) Het gezin heeft door het gebruik van Brainstars antwoord gekregen op de hulpvraag.
- 5) Door het gebruik van Brainstars ervaart het gezin meer rust, hoop en steun.
- 6) Brainstars kan een waardevolle rol vervullen in de begeleiding van gezinnen met een kind met NAH.
- 7) Brainstars is vooral geschikt voor psycho-educatie en niet zozeer voor andere doelen.
- 8) Brainstars is goed leesbaar, bruikbaar en toegankelijk voor professionals (zoals gezinsbegeleiders).
- 9) Brainstars is goed leesbaar, bruikbaar en toegankelijk voor ouders.
- 10) Brainstars sluit voldoende aan bij de Nederlandse situatie (het boek is vertaald uit het Amerikaans).

Tabel 8. Evaluatie gezinsbegeleiders toepassing BrainSTARS

	Aantal gezinnen	Minimum	Maximum	Gemiddelde
1) Goede en bruikbare informatie voor gezin	8	3	5	4.13
2) Gebruik draagt bij aan deskundigheid begeleider	8	3	5	4.25
3) Draagt bij aan tijdig inschakelen van aanvullende deskundigheid	8	2	5	3.50
4) Antwoord op hulpvraag	8	2	4	3.00
5) Gezin ervaart meer rust, hoop en steun	8	1	5	3.25
6) Waardevol in begeleiding gezinnen	8	4	5	4.50
7) Vooral geschikt voor psycho-educatie	8	3	4	3.75
8) Leesbaar, bruikbaar en toegankelijk voor professionals	8	4	5	4.63
9) Leesbaar, bruikbaar en toegankelijk voor ouders	7	2	4	3.29
10) Voldoende aansluiting op Nederlandse situatie	8	2	5	3.75

We zien dat de antwoorden van de gezinsbegeleiders resulteren in gemiddelde scores variërend van 3 (niet eens/niet oneens) tot 4.63 (helemaal mee eens). Evenals bij ouders resulteren de antwoorden van de gezinsbegeleiders in de laagste gemiddelde score op de stelling 'Het gezin heeft door het gebruik van Brainstars antwoord gekregen op de hulpvraag'. Deze relatief lage score lijkt verklaard te kunnen worden door het moment in het begeleidingsproces waarin BrainSTARS is ingezet. Verschillende gezinsbegeleiders geven aan dat er al veel was gedaan om de hulpvraag te beantwoorden, voordat BrainSTARS werd ingezet.

De hoogste gemiddelde score wordt behaald op de stelling 'Brainstars is goed leesbaar, bruikbaar en toegankelijk voor professionals (zoals gezinsbegeleiders)'. De score op deze stelling (gemiddelde = 4.63) is aanzienlijk hoger dan de score op de stelling die de leesbaarheid, bruikbaarheid en toegankelijkheid van BrainSTARS voor ouders in kaart brengt (gemiddelde = 3.29). Eén van de begeleiders geeft aan dat de leesbaarheid, bruikbaarheid en toegankelijkheid zeer afhankelijk is van het gezin. Een andere begeleider geeft aan dat professionele begeleiding bij het gebruik van BrainSTARS vereist is voor ouders. Om BrainSTARS beter leesbaar te maken, wordt aanbevolen om de hoeveelheid tekst te beperken en de tekst te vereenvoudigen.

De grootste spreiding van antwoorden is zichtbaar op de stelling 'Door het gebruik van Brainstars ervaart het gezin meer rust, hoop en steun'. De gezinsbegeleider die het helemaal oneens is met de stelling, geeft aan dat vragen die ontstaan, niet rustiger maken. De gezinsbegeleider die het helemaal eens is met de stelling, geeft aan dat moeder blij is met de rust die is teruggekeerd in het gezin.



Kwalitatieve evaluatie ouders

Pluspunten

Ouders noemen de volgende pluspunten van het gebruik van BrainSTARS:

1) Herkenning en bevestiging:

“Naast de Video Home Training was BrainSTARS een middel dat heel bevestigend werkte, hetgeen iedereen rustig stemde”

“Veel herkenning en erkenning, we passen dagelijks adviezen van Brainstars toe.”

2) Informatie op kunnen zoeken en terug kunnen vinden:

“Zeer compacte informatie map voor NAH, mooi middel om iets op te zoeken. Leuk om te kijken wat past bij het kind, en wat toepasbaar is. Mooi boek om in te lezen als je geen kennis van NAH hebt.”

3) Goede adviezen

“Het werken met Brainstars heb ik ervaren als duidelijk en eenvoudig. Vooral goed dat het meteen bruikbaar, simpel wordt uitgelegd. Je kan het echt meteen koppelen aan je kind. Korte en krachtige adviezen en heel concreet.”

Minpunten en verbeterpunten

Ouders noemen de volgende minpunten en verbeterpunten punten van het gebruik van BrainSTARS:

1) Moeilijk taalgebruik:

“Men vond het taalgebruik soms moeilijk. Als je niet in het ‘vak’ zit, zijn sommige woorden niet altijd duidelijk. Bijvoorbeeld ‘interacties’ en ‘rigiditeit’.”

“Moeder heeft aangegeven dat het voor haar niet haalbaar is de klapper te lezen of ervan gebruik te maken, in ieder geval niet in de vorm zoals hij nu is: te dik, te moeilijk, te veel informatie in één keer.”

2) Te weinig onderscheid tussen thuis- en schoolsituatie:

“Voor ouders is het niet altijd duidelijk voor wie het van toepassing is, voor het kind, ouder of leerkracht.”

“Als verbeterpunt; iets duidelijker en overzichtelijker verdeeld wat voor school en wat voor thuis bruikbaar is.”

3) Onaantrekkelijke lay-out:

“Het is een map met veel tekst. Veel informatie. Weinig illustratie. Een behoorlijke kluit om door te lezen. Het is zo nu en dan taaie stof om te lezen.”

4) Te weinig begeleiding bij gebruik en toepassing:

“In principe hebben wij één gesprek gehad. Daarbij komt dat het toch veel informatie is om even te lezen. Nu onze dochter al 10 jaar NAH heeft, vallen veel dingen op zijn plaats en zijn duidelijk. Als je een leek bent, kan ik me voorstellen dat je wat meer begeleiding en ondersteuning dient te krijgen om het hele Brainstars avontuur onder controle te krijgen. Een boek is maar een boek. Meer gesprekken hierover met begeleiders en lotgenoten hadden een aanvulling kunnen zijn.”

Effect op kind en gezin

Volgens ouders heeft het gebruik van BrainSTARS het volgende opgeleverd voor het kind en het gezin:

1) Rust:

“Het betrekken van het netwerk heeft veel positiefs opgeleverd. Er is meer begrip en rust ontstaan.”

“Brainstars heeft naast en samen met alle zorg die is gegeven vanaf het vaststellen van de diagnose, geholpen om weer meer rust in het gezin te krijgen.”

2) Meer kennis van NAH en zelfvertrouwen bij ouders:

“Soms ben je bij bepaalde opvoedkundige ideeën niet helemaal zeker van je zaak. Na het boek na te slaan krijg je met bepaalde handwijze meer zelfvertrouwen. Zo van ja, we doen het dus wel op de goede manier. Of zo kun je beter bepaalde zaken niet voorschotelen aan je kind.”

“Meer rust en zelfvertrouwen en meer kennis ten aanzien van NAH. Natuurlijk reageert onze dochter niet altijd hoe je het verwacht, maar dat hoort er ook bij.”

3) Ontwikkeling in vaardigheden van het kind:

“Hij heeft vooruitgang geboekt; meer vaardigheden rustiger en zelfstandiger kunnen uitvoeren. Meer zelfvertrouwen.”

Effect op samenwerking

Volgens ouders heeft het gebruik van BrainSTARS een overdracht tussen de school- en thuissituatie opgeleverd:

“Er was middels de Brainstars map een makkelijke manier om kennisoverdracht te delen. Er is een contact gelegd tussen school en thuissituatie, waardoor er een overdracht plaatsvond. De overdracht en visie van de diverse partijen werden gedeeld hetgeen voor het kind weer begrip opleverde!”

Een betrokken leerkracht die een evaluatieformulier heeft ingevuld, deelt deze visie.



Kwalitatieve evaluatie gezinsbegeleiders

Pluspunten

De gezinsbegeleiders hebben de volgende aspecten ervaren als belangrijkste punten of sterke kanten van het gebruik van BrainSTARS.

1) Informatie over NAH en handelingsadviezen:

“Duidelijke beschrijving van gevolgen van NAH en ontwikkelingsstadia. Overzichtelijk. Goed op te zoeken. Een compleet boek over NAH. Het geeft veel herkenning voor ouders en bevestiging voor mij.”

“Goede, leesbare, heldere beschrijving van de gevolgen van NAH die nergens anders op deze wijze voor ouders is te vinden.”

“(Bijna) compleet boek over NAH. Ouders herkennen hun kind! Combinatie van psycho-educatie (informatie) en handelingsadviezen.”

“Duidelijke informatie, goed gerangschikt met een methode voor de hantering van gedragsproblemen erbij. Het wordt concreet gemaakt.”

“Het was een formeel naslagwerk, waarmee je kon ‘binnenkomen’”.

“Het gezin is blij met compleet werk, zeker omdat hun informatie- en begeleidingsbehoefte heel groot is. Ondanks dat hun dochter al tien jaar NAH heeft, was dit het eerste “echt duidelijke boek” over NAH.”

2) Stimuleert uitwisseling van kennis en inzicht tussen betrokkenen:

“Bijeenkomsten leveren bundeling van kennis en inzichten en daarmee beter begrip voor begeleiding van kind met NAH.”

“Bruikbaar voor ouders en betrokkenen: éénzelfde methodiek. Verbetering samenwerking tussen betrokkenen: werken aan dezelfde doelen en communicatie onderling is efficiënt.”

Minpunten en verbeterpunten

Volgens het oordeel van de gezinsbegeleiders zijn de volgende punten voor verbetering vatbaar:

1) Te veel tekst:

“Het was veel tekst. Het was al een redelijke investering om mezelf bij te lezen!”

“Het zou goed zijn om een map te krijgen met meer overzicht, en meer illustraties. Dit maakt de map toegankelijker voor iedereen.”

“Door meer tabbladen en variabel bruikbare en uitneembare pagina’s zou het voor gezin minder “groot” zijn, drempel kleiner om er in te kijken. Meer kleuren zoals bij de originele versie kan ook meer overzicht scheppen.”

“Ouders lopen aan tegen de enorme hoeveelheid tekst die ze moeten lezen.”

“Een map met veel tekst en weinig illustratie, die ook voor ons ondersteuners veel tijd vraagt om hem door te spitten. Eigenlijk was het wel een vereiste om de gehele map van tevoren te kennen om een indruk te kunnen geven van de inhoud. Dit was een flinke klus naast alle reguliere bezigheden en ondersteuning.”

2) Te weinig handvatten voor gebruik:

“Het handboek mist kaders; een algemene richtlijn waarbinnen doelstellingen worden bereikt en binnen welke tijd. Wanneer rond je Brainstars af? Wat kan / is het vervolg?”

“Handvatten ten aanzien van gebruik van neuro-ontwikkelingsclusters en de werkbladen; wanneer en op welke wijze toepassen?”

3) Ontbrekende informatie:

“Niet alle problemen staan er in, bijvoorbeeld ontremming. Bij dit kind is er sprake van een eet-ontremming.”

“Wij zijn op zoek geweest naar informatie en advies bij het ‘missen’ van een eetprikkel. Die hebben we niet in de map terug kunnen vinden.”

“Ik miste het item hoe om te gaan met vermoeidheid, verminderde conditie. Dit speelt vaak door alles heen, en is voor sommige kinderen en jongeren ook de sturende factor.”

“Deze ouder had behoefte aan meer kennis en inzicht over de anatomie van de hersenen.”

4) Risico op overvraging:

“Het handboek als geheel in een gezin achterlaten vind ik discutabel; gezinsbegeleider moet inschatting maken of dit kan. Ouders zijn veelal emotioneel overbelast en overvraging ligt dan op de loer.”

5) Moeilijk taalgebruik:

“Gezin wordt overvraagd door taalgebruik / vakterminologie.”

Effect op kind en gezin

Verschillende gezinsbegeleiders geven aan dat de periode waarin BrainSTARS is ingezet, te kort is geweest om uitspraken te kunnen doen over het effect op het kind. Eén begeleider noemt een direct effect op het kind:

“Hij heeft geen boze buien meer. Hij kan beter eigen gedachten en gevoelens benoemen en sturen. Er is sprake van een groeiend zelfinzicht.”

Anderen noemen meer kennis, en daardoor meer begrip en rust, als effect voor het gezin en indirect effect voor het kind:

“Doordat de omgeving meer kennis en begrip kreeg van NAH, kon het kind zich makkelijker bewegen en staande houden binnen het gezin. Dus het vergaren van kennis is van groot belang geweest voor het kind. Hij kon indirect meeliften op het begrip van zijn netwerk.”



“In het gezin heeft het gebruik van Brainstars kennis, beter begrip en inzicht opgeleverd bij moeder. Het gebruik bracht ook erkenning voor het probleem en rust in de gezinssituatie. Kennis en inzicht van moeder wordt zichtbaar in haar pedagogisch handelen; zij heeft een voorbeeldfunctie voor vader met resultaat dat hij inzicht ontwikkelt in adequaat pedagogisch handelen naar zijn dochter.”

“Ouders hebben meer handvaten gekregen en hebben deze in praktijk gebracht, waardoor sommige momenten, met name ook wanneer er anderen bij betrokken zijn, rustiger verlopen. Hun zoon krijgt vaker opdrachten of op een manier opdrachten die hij ook echt kan volbrengen; hij wordt minder overvraagd en ervaart meer succeservaringen.”

Effect op samenwerking

Verschillende begeleiders geven aan dat de periode te kort is geweest om uitspraken te kunnen doen over het effect van het gebruik van BrainSTARS op de samenwerking met andere begeleiders of leerkrachten. Wel wordt opgemerkt dat BrainSTARS een makkelijke, snelle en zakelijke manier is om contact te leggen en dat het een eenduidige communicatie tussen betrokkenen bevordert. Wat betreft samenwerking tussen de thuis- en schoolsituaties is ervaren dat dit gecompliceerd kan zijn, doordat thuis ander gedrag op kan treden dan op school. Dit is echter wel juist aanleiding om met elkaar in gesprek te gaan om te ontdekken wat de achtergrond is van de verschillen in het gedrag. Voor begeleiders van een (woon)groep en onderwijsgevenden wordt opgemerkt dat zij veelal te weinig tijd hebben om zich te verdiepen in BrainSTARS. Ten slotte wordt opgemerkt dat het betrekken van onderwijsgevenden soms moeizaam gaat, met name als zij al kennis hebben van NAH. Zij zijn niet altijd bereid te participeren aan de bijeenkomsten.

Randvoorwaarden voor gebruik

De gezinsbegeleiders bevelen de volgende randvoorwaarden aan voor toepassing van BrainSTARS:

1) Professionele begeleiding:

“Uitgebreide uitleg en continue begeleiding is noodzakelijk, naast het gebruik van andere methodieken.”

“Individuele begeleiding blijft zeer noodzakelijk, zeker bij gezinnen die niet veel lezen.”

“Niet zonder begeleiding deskundige; het handboek vraagt veel kennis en discipline van ouders waardoor het geheel al een studie op zich is. Het lezen over de gevolgen NAH brengt besef en verliesverwerking met zich mee welke om deskundige begeleiding vraagt. Ook vraagt het werken met het handboek een zeker intelligentievermogen van ouders. Tekst en uitleg van deskundige is nodig om inhoud concreet naar gezinssituatie te maken.”

2) Medewerking van ouders en andere betrokkenen:

“Alle partijen rondom het kind moeten zich in Brainstars willen verdiepen, het vraagt namelijk wat tijd van ouders en derden.”



“Ouders en leerkrachten moeten zelf gemotiveerd zijn om zelf actief aan de slag te gaan, informatie te willen lezen en zelf ook mee te willen denken hoe om te gaan met gedrag.”

Suggesties voor verdere ontwikkeling

De gezinsbegeleiders geven de volgende suggesties voor het handboek en het gebruik ervan:

- 1) Handboek opsplitsen in delen (werkboeken) met uitneembare pagina's
- 2) Opnemen van meer illustraties en meer kleur
- 3) Gebruiken van eenvoudiger taalgebruik (minder vakjargon)
- 4) Uitwerken hoe een bijeenkomst eruit kan zien
- 5) Toevoegen van handvatten voor het gebruik van de ontwikkelingsclusters
- 6) Ontwikkelen van een kinderversie

Samenvatting

BrainSTARS, een educatief programma voor de betrokkenen van kinderen en jongeren met NAH, beoogt inzicht te geven in de leer- en gedragsproblematiek waar kinderen met NAH mee te maken krijgen. Daarnaast geeft BrainSTARS handvatten voor gedragsanalyse en interventies. Om in kaart te brengen in hoeverre BrainSTARS bruikbaar en van toegevoegde waarde is voor ouders, onderwijsgevend en andere betrokkenen in Nederland, is een pilot uitgevoerd. Helionare, Pluryn, Siza en Zozijn hebben BrainSTARS toegepast in de begeleiding van elf gezinnen met een kind met NAH in de periode van september tot en met december 2011.

In de toepassing van BrainSTARS hadden de gezinsbegeleiders de regie: zij bepaalden wie er werd betrokken bij de toepassing, waarbij de vraag van het kind en het gezin leidend waren. Er zijn geen eisen gesteld aan de invulling van de toepassing van BrainSTARS, zodat brede ervaring opgedaan kon worden. Bij een aantal gezinnen is BrainSTARS als naslagwerk achtergelaten in het gezin; bij andere gezinnen is aan het gezin zelf geen map aangereikt. Bij de gezinnen bij wie geen map is achtergelaten, zijn onderdelen van de map losbladig achtergelaten en/of per begeleidingsmoment gebruikt. De gezinsbegeleiders hebben veelal samen met de betrokkenen concreet bekeken welk (probleem)gedrag en welke adviezen van toepassing zijn op het kind of de jongere. Een aantal begeleiders hebben een of meerdere keren een gezamenlijke bijeenkomst georganiseerd met de betrokkenen, zoals de ouder(s), de leerkracht, de contactpersoon van de woongroep, de gezinsbegeleider en de gedragsdeskundige. De gezinsbegeleiders hebben BrainSTARS toegepast naast andere methodieken en tools. Geen van de gezinsbegeleiders geeft aan dat BrainSTARS niet goed aansluit bij de andere gebruikte methodieken en tools. BrainSTARS wordt met name als waardevolle methodiek voor psycho-educatie beschouwd.

De uitgevoerde evaluatie geeft ons het inzicht dat de toepassing van BrainSTARS door zowel ouders als gezinsbegeleiders positief wordt beoordeeld. De gezinsbegeleiders vinden BrainSTARS echter wel beter leesbaar, bruikbaar en toegankelijk voor henzelf dan voor ouders.

Pluspunten die ouders noemen van het gebruik van BrainSTARS, zijn de herkenning en bevestiging die het hen geeft, het op kunnen zoeken en terugvinden van informatie, en de goede adviezen. Het gebruik van BrainSTARS resulteert volgens ouders in rust in het gezin, meer kennis van NAH en zelfvertrouwen bij ouders, ontwikkeling in de vaardigheden van het kind, en overdracht tussen de school- en thuissituatie. Minpunten die ouders noemen, zijn moeilijk taalgebruik, te weinig onderscheid tussen de thuis- en schoolsituatie, een onaantrekkelijke lay-out en te weinig begeleiding bij gebruik en toepassing.

Pluspunten die de gezinsbegeleiders noemen, zijn de informatie over NAH, de handelingsadviezen, en de stimulans tot uitwisseling van kennis en inzicht tussen betrokkenen. Punten die volgens de gezinsbegeleiders voor verbetering vatbaar zijn, zijn de grote hoeveelheid tekst, een gebrek aan handvatten voor gebruik, ontbrekende informatie, het risico op overvraging van het gezin en moeilijk taalgebruik. Volgens de begeleiders resulteert het gebruik van BrainSTARS in meer kennis bij het gezin en daardoor in meer begrip en rust. De gezinsbegeleiders beschouwen professionele begeleiding en medewerking van ouders en andere betrokkenen, als randvoorwaarden voor de toepassing van BrainSTARS.

Conclusie

Op basis van de evaluatie kan geconcludeerd worden dat BrainSTARS een veelbelovend hulpmiddel is voor psycho-educatie, gedragsanalyse en -interventie. BrainSTARS is daarnaast een goede basis om in gesprek te komen met betrokkenen en gezamenlijke beeldvorming te realiseren. Het handboek geeft niet alleen ouders en andere betrokkenen in de directe omgeving van het kind meer kennis, maar draagt ook bij aan deskundigheidsbevordering van gezinsbegeleiders zelf.

Toepassing van BrainSTARS is aan een aantal voorwaarden gebonden. Zo dient de gezinsbegeleider of andere professional die de regie heeft over toepassing van BrainSTARS, deskundig te zijn op het gebied van NAH en de ontwikkeling van kinderen. Bij voorkeur is een gedragsdeskundige betrokken. Daarnaast dienen ouders en andere betrokkenen bereid te zijn zich te verdiepen in BrainSTARS en samen te werken.

In een bijeenkomst op 28 maart jl. hebben de gezinsbegeleiders en gedragsdeskundigen van de vier deelnemende zorgorganisaties de ervaringen met de toepassing van BrainSTARS gedeeld en geëvalueerd. In deze bijeenkomst kwam naar voren dat datgene wat het betreffende kind en gezin nodig hebben, uitgangspunt dient te zijn bij toepassing van BrainSTARS. Om BrainSTARS optimaal te laten aansluiten bij de behoeften van de betrokkenen, is verdere ontwikkeling van BrainSTARS als interventie en van het handboek essentieel. Professionals én ouders hebben behoefte aan verbetering van de toegankelijkheid en bruikbaarheid van het handboek om er optimaal gebruik van te kunnen maken. Gezinsbegeleiders en gedragsdeskundigen hebben behoefte aan een verdere uitwerking van BrainSTARS als methodiek, zodat er meer handvatten beschikbaar zijn voor toepassing. Er is behoefte aan inzicht bij welke vragen, op welk moment, hoe en door wie BrainSTARS ingezet kan worden.

Op basis van de uitkomsten van de evaluatie zullen het handboek en Brainstars als interventie verder ontwikkeld worden. In de loop van 2012 start een bredere pilot met alle deelnemers aan het gezinsondersteuningsproject. Tevens zullen er contacten gelegd worden met het onderwijs en de revalidatie voor toepassing van BrainSTARS aldaar.



Bijlage 1

Formulier beginsituatie pilot Brainstars (0-meting)

Versie voor professionals

GRAAG INVULLEN OP DE COMPUTER

Dit formulier is ingevuld door

Naam:	
Organisatie:	
E-mail:	Tel:
Datum:	

Praktische gegevens casus

Naam van het kind:
Leeftijd van het kind:
Geboortedatum van het kind:
Aanvangsdatum van de ondersteuning:
Frequentie en omvang van de ondersteuning:
Einddatum van de ondersteuning (indien van toepassing):
Uitvoerder(s) van de ondersteuning (functie, niveau):

Neemt het gezin ook deel aan de pilot gezinsondersteuning?

<input type="checkbox"/> ja, sinds
<input type="checkbox"/> nee

Gezinssamenstelling

Ouders:
<input type="checkbox"/> Eén ouder
<input type="checkbox"/> Twee ouders
Kinderen:
<input type="checkbox"/> Enig kind
<input type="checkbox"/> Meerdere kinderen, aantal:

Coördinator van het werken met Brainstars

Naam:
Functie:
Organisatie:



Overige betrokkenen bij begeleiding met Brainstars

<i>Naam</i>	<i>Functie</i>	<i>Organisatie</i>

Ernst van het NAH

- Ernstig
- Matig
- Licht

Datum ontstaan van het NAH

Wanneer is het NAH (eventueel bij benadering) ontstaan?

Toedracht

Hoe is het NAH ontstaan?

- Ongeval in huis
- Verkeersongeluk
- Ziekte van de hersenen, nl
.....
- Anders, nl.

Beoordeeld door

Door wie is het NAH destijds beoordeeld?

- Huisarts
- Ziekenhuis Spoedeisende Hulp
- Ziekenhuis Spoedeisende Hulp gevolgd door 24 uur opname
- Ziekenhuis langere opname, nl dagen
- Anders, nl.....

Rugzakje

Is er een leerling gebonden financiering (rugzakje) voor het onderwijs?

- Ja
- Nee

Welk type onderwijs volgt het kind? Indien niet van toepassing, welke dagbesteding?

Ondersteuning

Wat is de ondersteuningsvraag van het gezin?

Reden om Brainstars in te zetten bij dit gezin?

Hoe bent u van plan Brainstars in te zetten? Denk hierbij aan het doel, de voorwaarden, welke onderdelen van Brainstarts, etc.

Welke andere tools worden gebruikt in deze casus?



Bijlage 2

Evaluatieformulier pilot Brainstars (1-meting)

Versie voor professionals

GRAAG INVULLEN OP DE COMPUTER

Dit formulier is ingevuld door

Naam:

Organisatie:

E-mail:

Tel:

Datum:

Praktische gegevens casus

Naam van het kind:

Leeftijd van het kind:

Geboortedatum van het kind:

Aanvangsdatum van de ondersteuning:

Frequentie en omvang van de ondersteuning:

Totaal aantal bijeenkomsten in het kader van deze pilot:

Einddatum van de ondersteuning (indien van toepassing):

Uitvoerder(s) van de ondersteuning (functie, niveau):

Aanpak en ervaringen

Opzet en inhoud bijeenkomsten

Hoe heeft u het werken met Brainstars aangepakt? Wat was de opzet en inhoud van de bijeenkomsten?

Algemene ervaringen



Wat waren de ervaringen ten aanzien van het werken met Brainstars?

Gesprekken

Hoe heeft u de bijeenkomsten/gesprekken ervaren met het gebruik van Brainstars?

Wat vond u vooral goed, waar had u wat aan?

Pluspunten

Wat waren de belangrijkste pluspunten (sterke kanten) van het gebruik van Brainstars?

Minpunten en verbeterpunten

Wat waren de belangrijkste minpunten van het gebruik van Brainstars?

Wat is voor verbetering vatbaar, wat zou anders kunnen?

Gebruikelijke methodieken en tools

Welke methodieken en tools gebruikt u normaal gesproken in gezinsbegeleiding?



Sluit Brainstars aan bij de reeds door u gebruikte methodieken en tools? Bij welke sluit het goed aan en bij welke minder? Graag zo specifiek mogelijk antwoord.

Toepassing Brainstars

In welke situaties zou u Brainstars aanbevelen?

Voor welke doelen zou u Brainstars aanbevelen?

Onder welke randvoorwaarden zou u Brainstars aanbevelen?

Effect van Brainstars

Effect op gezin/kind

Welk effect heeft het gebruik van Brainstars gehad op het kind? Wat was het resultaat?

Welk effect heeft het gebruik van Brainstars gehad op het gezin? Wat was het resultaat?

Effect op het begeleidingsteam

Welk effect heeft het gebruik van Brainstars gehad op de samenwerking met andere begeleiders of leerkrachten?

Betekenis

Wat heeft Brainstars voor u persoonlijk betekend en opgeleverd?

Het handboek

Handboek gelezen

Heeft u het handboek Brainstars gelezen en gebruikt?

- Ja, helemaal
- Ja, gedeeltelijk
- Nee

Mening over het handboek

Wat heeft het handboek u opgeleverd?

Welke hoofdstukken of onderdelen heeft u vooral geraadpleegd en gebruikt?

Bruikbaarheid voor gezin zelf

In hoeverre vindt u het handboek geschikt om door gezinnen zelf gebruikt te gaan worden?

Suggesties of tips

Wat zou het handboek of het gebruik ervan verder kunnen verbeteren?

Algeheel oordeel

Wilt u van de volgende uitspraken aangeven in hoeverre u het er mee eens bent?

- 1= helemaal oneens
- 2 = enigszins oneens
- 3 = niet eens, niet oneens
- 4 = grotendeels mee eens
- 5 = helemaal mee eens

	Uitspraak	1	2	3	4	5	Toelichting
1	Het gezin heeft door het gebruik van Brainstars goede en bruikbare informatie over het hersenletsel en de gevolgen ervan.						
2	Het gebruik van Brainstars draagt bij aan de deskundigheid van de gezinsbegeleider ten aanzien van hersenletsel en het omgaan met de gevolgen ervan.						
3	Door het gebruik van Brainstars is waar nodig de juiste aanvullende deskundigheid tijdig ingeschakeld.						
4	Het gezin heeft door het gebruik Brainstars antwoord gekregen op de hulpvraag.						
5	Door het gebruik van Brainstars ervaart het gezin meer rust, hoop en steun.						
6	Brainstars kan een waardevolle rol vervullen in de begeleiding van gezinnen met een kind met NAH.						
7	Brainstars is vooral geschikt voor psycho-educatie en niet zo zeer voor andere doelen.						
8	Brainstars is goed leesbaar, bruikbaar en toegankelijk voor professionals (zoals gezinsbegeleiders).						
9	Brainstars is goed leesbaar, bruikbaar en toegankelijk voor ouders.						
10	Brainstars sluit voldoende aan bij de Nederlandse situatie (het boek is vertaald uit het Amerikaans).						

Bijlage 3

Evaluatieformulier pilot Brainstars (1-meting)

Versie voor ouders en andere betrokkenen

ZO MOGELIJK GRAAG INVULLEN OP DE COMPUTER

Dit formulier is ingevuld door

Naam:

Organisatie/functie (indien van toepassing):

E-mail:

Tel:

Datum:

Ervaringen

Gesprekken

Hoe heeft u begeleiding en de bijeenkomst met gebruik van Brainstars ervaren?
Wat vond u vooral goed, waar had u wat aan?

Pluspunten

Wat waren de belangrijkste pluspunten (sterke kanten) van het gebruik van Brainstars?



Minpunten en verbeterpunten

Wat waren de belangrijkste minpunten van het gebruik van Brainstars?
Wat is voor verbetering vatbaar, wat zou anders kunnen?

Effect van Brainstars

Effect op gezin/kind

Wat heeft de begeleiding met Brainstars opgeleverd voor het kind? Wat was het resultaat?

Wat heeft de begeleiding met Brainstars opgeleverd voor het gezin? Wat was het resultaat?

Effect op de samenwerking

Wat heeft het gebruik van Brainstars betekend voor de samenwerking met andere hulpverleners of leerkrachten van school (indien van toepassing)?

Het handboek

Handboek gelezen

Heeft u (delen uit) het handboek Brainstars gelezen en gebruikt? Zo ja, welke en wat vond u ervan?

Algeheel oordeel

Wilt u van de volgende uitspraken aangeven in hoeverre u het er mee eens bent?
 Als u een vraag niet kunt beantwoorden, laat u hem gewoon leeg.

1= helemaal oneens
 2 = enigszins oneens
 3 = niet eens, niet oneens
 4 = grotendeels mee eens
 5 = helemaal mee eens

	Uitspraak	1	2	3	4	5	Toelichting
1	Wij hebben (het gezin heeft) goede en bruikbare informatie over het hersenletsel en de gevolgen ervan gekregen.						
2	Ik vond de gezinsbegeleider deskundig ten aanzien van hersenletsel en het omgaan met de gevolgen ervan.						
4	Wij hebben (het gezin heeft) door het gebruik Brainstars antwoord gekregen op de hulpvraag.						
5	We ervaren (het gezin ervaart) nu meer rust, hoop en steun.						
6	Brainstars kan een waardevolle rol vervullen in de begeleiding van gezinnen met een kind met NAH.						
9	Voor zover wij het gelezen hebben vinden wij Brainstars goed leesbaar, bruikbaar en toegankelijk voor ouders.						
10	Brainstars sluit voldoende aan bij de Nederlandse situatie (het boek is vertaald uit het Amerikaans).						

